

DAJEMY
DZIECIOM
SIŁĘ

GADKI z psem - w domu!

Autor: Katarzyna Seidel

Konsultacja: Joanna Marszał-Kotas, Marta Skierkowska

Sprzęt, materiały:

laptop/komputer z wyświetlaczem, umożliwiający wyświetlenie filmu (film dostępny online na stronie gadki.fdds.pl), zestaw składający się z dwóch (czerwonych i zielonych) piłeczek/klocków/kartek itp.

Czas:

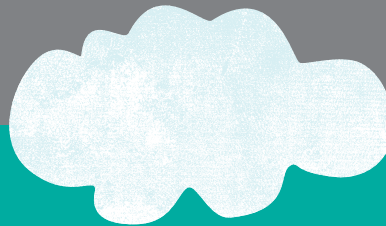
30' (zaproponowane zajęcia można także podzielić na dwie lub więcej części, robiąc przerwę po każdej z 5 liter i zasad)

Cel zajęć:

- nauczenie dzieci zasad, które mogą pomóc ochronić je przed wykorzystywaniem seksualnym,
- rozwijanie umiejętności rozpoznawania sytuacji trudnych i niebezpiecznych oraz umiejętności reagowania na nie.

Po zakończeniu zajęć dziecko wie:

- jak rozpoznać sytuację zagrażającą jego bezpieczeństwu,
- jak reagować w sytuacjach związanych z zagrożeniem przemocą lub wykorzystywaniem seksualnym.

Wstęp dla rodziców

Realizacja zajęć domowych „GADKI z psem” może się przyczynić do wczesnego rozpoznania przez dzieci trudnych, zagrażających sytuacji i reagowania na nie. Zajęcia profilaktyczne nie dają gwarancji ochrony dziecka przed krzywdzeniem, stają się jednak okazją do wyposażenia dzieci w wiedzę i sposobów rozpoznawania zagrożenia oraz skutecznego reagowania.

Ważne jest, by dzieci zwracały się do dorosłych o pomoc i umiały mówić o trudnej dla nich sytuacji na jak najwcześniejszym etapie. Kanwą tematów poruszanych w scenariuszu jest akronim GADKI*, którego poszczególne litery wyznaczają zasady, przydatne w edukacji dziecka na tematy związane z ochroną dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem:

G – gdy mówisz „nie”, to znaczy „nie”,

A – alarmuj, gdy potrzebujesz pomocy,

D – dobrze zrobisz, mówiąc o tajemnicach, które cię niepokoją,

K – koniecznie pamiętaj, że twoje ciało należy do ciebie,

I – intymne części ciała są intymne/ściśle prywatne.

Plan zajęć domowych

WPROWADZENIE

Rodzic mówi:

Chcę cię dziś zapoznać ze zwierakiem, którego ja dobrze znam. To pies, który potrafi mówić i uczy dzieci zasad, dzięki którym mogą czuć się bezpieczne. Chciał(a)bym, byś uważnie obejrzał(a) ze mną film i spróbował(a) zapamiętać jak najwięcej zasad, o których będzie opowiadał pies.

Rodzic wyświetla całość filmu, a następnie – w celu omówienia wszystkich zasad – wyświetla jego fragmenty. Wstęp oraz pierwszą zasadę: „G – gdy mówisz «nie», to znaczy «nie»” obejmuje fragment 0.00–1.09.

Rodzic rozpoczyna dyskusję na temat filmu:

Co ważnego powiedział nam pies? Pies nauczył nas, że mamy prawo powiedzieć „nie”. Czy pamiętasz, w jakich sytuacjach możemy lub powinniśmy powiedzieć „nie”? Pies z filmu mówił, że jeśli ktoś zachęca was, żeby gdzieś pójść, pojechać lub coś zrobić, a rodziców nie ma w pobliżu i nie możesz zapytać o zgodę, powiedz „NIE”. To ważna zasada i chcę, żebyśmy ją zapamiętali. Sprawdzę jeszcze, czy dobrze ją rozumiesz. Będziemy sobie teraz wyobrażać różne sytuacje i jeżeli uznasz, że trzeba odmówić, podnieś czerwoną piłeczkę/klocek/kartkę. Jeśli sytuacja jest bezpieczna i można się na nią zgodzić, podnieś zieloną piłeczkę/kartkę/klocek.

Rodzic daje dziecku po dwie pomoce dydaktyczne (klocki, kartki, piłeczki itp.) w kolorze zielonym i czerwonym. Następnie podaje przykłady sytuacji. Na bieżąco komentuje decyzje dziecka, wyjaśniając ewentualne wątpliwości.

1. Sąsiadka zaprasza cię do swojego mieszkania i chce poczęstować cię kawałkiem ciasta. Co jej odpowiesz?
2. Koleżanka z przedszkola prosi cię, żebyś stał(a) z nią w parze.
3. Starszy kuzyn chce pokazać ci film. Mówi, że to film tylko dla dorosłych.
4. Pan od tańców chce pomóc ci się przebrać po zajęciach, chociaż przecież sam(a) doskonale to potrafisz.
5. W przedszkolu kolega chce wejść z tobą do toalety.
6. Pani w przedszkolu zmusza cię do zjedzenia zupy, której nie lubisz.
7. Na spacerze w parku podchodzi do ciebie pan, którego nie znasz, i chce zrobić ci zdjęcie.

Rodzic podsumowuje:

Widzę, że dobrze rozumiesz pierwszą zasadę. Powtórzmy ją sobie wspólnie: „Gdy mówisz «nie», to znaczy «nie»”. Posłuchaj teraz kolejnej zasady, o której powie nam pies.

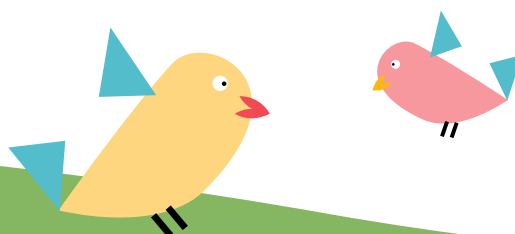
Rodzic wyświetla fragment filmu Gadki z psem prezentujący zasadę: „A – alarmuj, gdy potrzebujesz pomocy” (1.1–2.21).

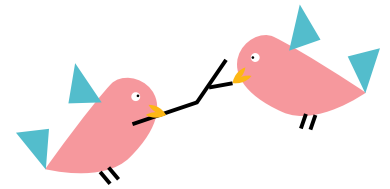
Rodzic mówi:

Pies przedstawił nam ważną zasadę: „A – alarmuj, gdy potrzebujesz pomocy”. Czy wiesz, co to znaczy „alarmować”? „Alarmować” to znaczy „wołać na pomoc, krzyknąć, zadzwonić do rodziców lub do innej bliskiej osoby”.

A co możemy wołać, gdy chcemy kogoś zaalarmować? Pamiętasz, co odpowiedział nam pies? Możemy zawołać: „Na pomoc!”, „Ratunku!”, „Pali się!”. Możemy też krzyknąć: „Potrzebuję pomocy!”. Możemy również wołać rodziców lub inną bliską osobę, która jest w pobliżu. Wiemy już, co możemy krzyknąć, gdy potrzebujemy pomocy. Teraz poćwiczymy alarmowanie.

Rodzic wybiera (można to zrobić wspólnie z dzieckiem) sytuację do przećwiczenia - instruując, by dziecko głośno zaalarmowało.

Przykłady sytuacji:

1. Podczas zakupów w sklepie z mamą nieznajoma pani nagle bierze cię za rękę.
2. Podczas zabawy w piaskownicy podchodzi do ciebie starszy chłopiec i sypie ci piaskiem na głowę.
3. W sali zabaw nieznajoma dziewczynka ciągle cię popycha i nie pozwala ci zjechać ze zjeżdżalni.
4. Na podwórku podczas zabawy w chowanego podchodzi do ciebie pan, którego nie znasz, i mówi, że pokaże ci, gdzie się schowały dzieci. Musisz tylko z nim pójść.

Rodzic mówi:

Wiemy już, co to znaczy „alarmować” i jak można to zrobić. Ciekawe, co jeszcze chce nam powiedzieć pies z filmu.

Rodzic wyświetla fragment filmu Gadki z psem prezentujący zasadę: „D – dobrze zrobisz, mówiąc o tajemnicach, które cię niepokoją” (2.21–3.10).

Rodzic mówi i zachęca dziecko do włączania się w dyskusję:

Kolejna ważna zasada dotyczy tajemnic i sekretów. Powiesz mi, czy dzieci mogą mieć swoje tajemnice? A czy każda tajemnica może być utrzymywana w sekrecie? Usłyszeliśmy, że tajemnice mogą być dobre i złe. Wiesz, jak rozpoznać dobrą tajemnicę? A na czym polega zła tajemnica?

W filmie pojawiło się słowo „niepokoić”. Co ono znaczy?

Wskazówki dla rodzica

Dziecko prawdopodobnie będzie podawać przykłady dobrych i złych tajemnic wymienionych w filmie. Warto zadbać o to, żeby w podsumowaniu pojawiły się następujące informacje:

- zła tajemnica może wzbudzić strach, złość lub wstyd,
- zła tajemnica to taka, do której namawia nas osoba, której nie znamy,
- zła tajemnica wiąże się ze zrobieniem komuś przykrości np. wyśmianiem, zawstydzeniem,
- zła tajemnica to taka, o której nie można powiedzieć rodzicom, pani w przedszkolu lub innym bliskim osobom, nawet jeżeli o jej dochowanie prosi osoba, którą znamy.

Rodzic mówi:

Złych tajemnic nie można ukrywać. Pamiętaj, dobrze zrobisz, jeśli o nich powiesz osobie, której ufasz. Jeśli masz wątpliwość, czy jakaś tajemnica jest dobra, czy zła, zapytaj mnie o to.

Każdy ma w otoczeniu taką osobę, której może powiedzieć o każdej tajemnicy. Może to być babcia, mama, tata, pani z przedszkola. Komu ty możesz powierzyć swoją tajemnicę? Zastanów się i powiedz mi, kim jest ta osoba.

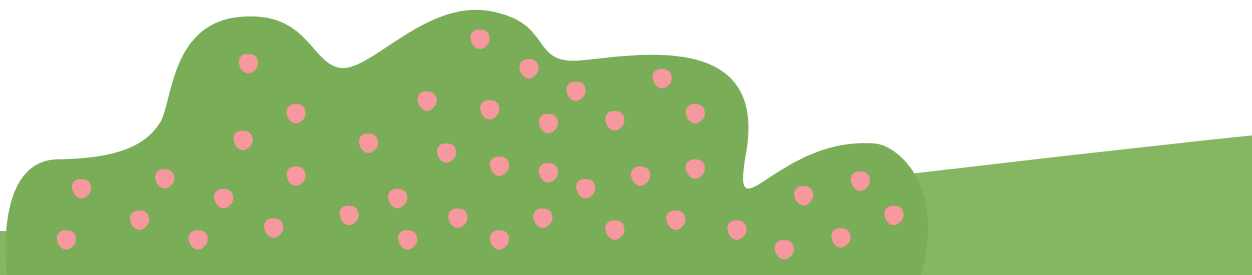
Wskazówka dla rodzica

Dzieci często wymieniają osoby powszechnie uważane za godne zaufania, np. policjanta, strażnika miejskiego, strażaka. Podczas dyskusji należy naprowadzać dziecko na osoby z bliskiego otoczenia, z którymi dziecko ma częsty kontakt: rodzice, dziadkowie, starsze rodzeństwo, nauczycielka z przedszkola.

Rodzic mówi:

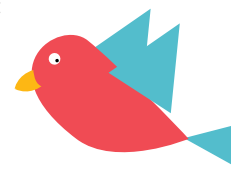
Czy pamiętasz trzecią zasadę? Możesz ją powtórzyć? „D – dobrze zrobisz, mówiąc o tajemnicach, które cię niepokoją”. To bardzo ważna zasada. Zostały nam jeszcze dwie – chcesz je poznać?

Rodzic wyświetla fragment filmu Gadki z psem prezentujący kolejną zasadę: „K – koniecznie pamiętaj, że twoje ciało należy tylko do ciebie” (3.10–3.44).

Rodzic zadaje dziecku pytania ułatwiające zrozumienie i zapamiętanie zasady związanej z cielesnością:

1. Czy każdy może złapać cię za rękę?
2. Czy zawsze możemy się przytulić do kolegi lub koleżanki z przedszkola?
3. A czy można się bić?
4. A czy możemy sobie przybijać „piątki”?
5. Czy lubisz, gdy ktoś cię łaskocze?
6. Czy możemy odmówić, gdy ktoś chce nas dotknąć?
7. Co możemy zrobić, gdy ktoś chce nas przytulić, pogłaskać, połaskotać albo pocałować, a my nie mamy na to ochoty?

Rodzic podsumowuje:

Widzę, że dobrze rozumiesz, że to ty masz prawo decydować o tym, kto może dotykać twojego ciała. O tym właśnie mówi nam zasada: „Koniecznie pamiętaj, że twoje ciało należy tylko do ciebie”. Jeżeli ktoś – osoba dorosła albo inne dziecko – cię dotyka, a ty tego nie chcesz, powiedz: „Nie zgadzam się”, „Nie rób tego”, „Nie chcę, żebyś to robił”. W takiej sytuacji możesz też zawołać kogoś na pomoc, czyli zaalarmować. Można również odsunąć się od takiej osoby.

Wskazówka dla rodzica:

Dzieci często utożsamiają niechciany dotyk z bólem. Ważne, aby dyskusję doprowadzić do wniosku, że również łaskotki lub pocałunki mogą być nieprzyjemne bądź niechciane i że nie trzeba się na nie zgadzać. Podczas tego ćwiczenia można się posłużyć dodatkowymi materiałami, np. zdjęciami lub ilustracjami, przedstawiającymi różne rodzaje dotyku: przytulanie, podawanie ręki, łaskotanie, pocałunek itd. (do samodzielnego przygotowania przez rodzica).

Rodzic mówi:

Na sznurku wisi już ostatnia literka. Zobaczmy, co się pod nią kryje.

Rodzic wyświetla fragment filmu Gadki z psem prezentujący ostatnią zasadę: „I – intymne części ciała są szczególnie chronione” (3.44-4.22).

Rodzic mówi:

Pies przypomniał nam o tym, że każdy z nas ma intymne części ciała. Intymne, czyli prywatne i zakryte. Czym je zakrywamy? Te części ciała są zakryte prawie cały czas majteczkami, koszulką albo kostiumem kąpielowym. Czy możemy dotykać lub oglądać intymne części ciała innych osób? A czy inne osoby mogą nas dotykać lub oglądać nasze części intymne?

Może się zdarzyć, że intymne części ciała będzie chciał zobaczyć np. lekarz. Zawsze jednak powinien robić to w towarzystwie rodziców, uprzedzić i opowiedzieć, po co to robi. W innych sytuacjach części intymne ciała są zakryte – czyli niedostępne dla innych osób. Nikt nie ma prawa nas tam dotykać ani oglądać. Jeżeli natomiast tak się stanie – należy powiedzieć „nie”, odsunąć się lub uciec od takiej osoby, zaalarmować oraz koniecznie powiedzieć o tym osobie, której ufasz, np. rodzicom.

Wskazówka dla rodzica:

Ta część często budzi obawy osób prowadzących. Należy pamiętać, że jej celem jest przekazanie dziecku ważnej zasady dotyczącej ochrony przed wykorzystywaniem seksualnym. Może się zdarzyć, że dziecko zacznie wymieniać konkretne nazwy miejsc intymnych, również te uznawane za wulgarne. Wówczas warto wygasić podawanie przykładów nazw i podsumować, że wszystkie wymienione przez dziecko nazwy dotyczą miejsc intymnych, które powinny być szczególnie chronione – bez względu na to, jak są nazywane.

Rodzic wyświetla dzieciom końcówkę filmu z podsumowaniem. Na koniec warto powtórzyć wspólnie z dzieckiem wszystkie zasady i pytać, jaka zasada kryje się pod wybraną literą.

Rodzic podsumowuje całe zajęcia:

Chcę, żebyś dobrze zapamiętał(a) te zasady – są bardzo ważne. Będziemy jeszcze do nich wracać i sobie o nich przypominać w różnych sytuacjach. Teraz dam Ci kolorowanekę – przedstawia ona napis „GADKI”. Możesz pokolorować litery tworzące napis.

Wskazówka dla rodzica:

Na stronie gadki.fdds.pl znajdziesz także dodatkowe karty z zadaniami dla dzieci związane z zasadami GADKI!

